Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA DŽOVANNI PITRUCELLAS
[*GIOVANNI PITRUZZELLA*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2021. gada 9. decembrī [1]

Lieta C-237/20

Federatie Nederlandse Vakbeweging
pret
Heiploeg Seafood International BV,
Heitrans International BV

(*Hoge Raad der Nederlanden* (Nīderlandes Augstākā tiesa) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Direktīva 2001/23/EK – 5. panta 1. punkts – Uzņēmuma īpašumtiesību nodošana – Darbinieku tiesību aizsardzība – Atkāpe – Maksātnespējas procedūra – *Pre-pack* – Uzņēmuma izdzīvošana

1. Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, ko iesniegusi *Hoge Raad der Nederlanden* (Nīderlandes Augstākā tiesa), ļaus Tiesai no jauna spriest par jautājumu par attiecībām starp *pre-pack* institūtu, kā tas attīstījies Nīderlandē, un Direktīvas 2001/23/EK 5. panta 1. punktā paredzēto atkāpi no to tiesību aizsardzības, kas ar minēto direktīvu ir piešķirtas darbiniekiem uzņēmumu vai to daļu īpašnieka maiņas gadījumā [2].

2. Nīderlandes tiesībās *pre-pack* ir procedūra, kas nav paredzēta tiesību aktos, bet kuras izcelsme un piemērošana meklējama judikatūrā un kura notiek pirms parādnieka bankrota pasludināšanas, un kuras ietvaros tiek sagatavota realizējamajos parādnieka aktīvos ietilpstošā uzņēmuma vai tā daļas pārdošana, un šī pārdošana tiek īstenota tūlīt pēc bankrota pasludināšanas. Jautājums, kas radies šajā lietā, ir par to, vai un ar kādiem nosacījumiem minētā procedūra ietilpst minētās atkāpes piemērošanas jomā.

3. Tiesai jau ir bijusi iespēja skatīt šo jautājumu 2017. gada 22. jūnija spriedumā *Federatie Nederlandse Vakvereniging* u.c. (C-126/16, EU:C:2017:489, turpmāk tekstā – "spriedums *Smallsteps*"). Tomēr šis spriedums Nīderlandē izraisīja plašas debates gan judikatūras, gan doktrīnas jomā [3]. Šādos tiesiskās nenoteiktības apstākļos *Hoge Raad der Nederlanden* (Nīderlandes Augstākā tiesa) nolēma iesniegt Tiesā šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu

[1] Oriģinālvaloda – itāļu.

[2] Padomes Direktīva 2001/23/EK (2001. gada 12. marts) par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz darbinieku tiesību aizsardzību uzņēmumu, uzņēmējsabiedrību vai uzņēmumu vai uzņēmējsabiedrību daļu īpašnieka maiņas gadījumā (OV 2001, L 82, 16. lpp.).

[3] Sīku pārskatu par judikatūras un doktrīnas ietvaros notikušajām debatēm par šo jautājumu Nīderlandē skat. ģenerāladvokāta B. J. Dreibera [*B. J. Drijber*] secinājumos, kas sniegti 2019. gada 1. novembrī (ECLI:NL: PHR:2019:1237) (*FNV/Heiploeg*).

sīkāku skaidrojumu gūšanai, norādot virkni elementu, kuru dēļ *pre-pack*, kas ir tajā izskatāmās lietas priekšmets, atšķiras no *pre-pack*, kas bija priekšmets lietā, kurā tika taisīts spriedums *Smallsteps*.

I. Tiesiskais regulējums

A. Savienības tiesības

4. Direktīvas 2001/23 3. panta 1. punktā ir noteikts, ka: "uzņēmuma, uzņēmējsabiedrības vai uzņēmuma vai uzņēmējsabiedrības daļas īpašumtiesību nodošana pati par sevi nevar būt par pamatu atlaišanai, ko veic persona, kura nodod īpašumtiesības, vai īpašumtiesību saņēmējs".

5. Tās pašas direktīvas 4. panta 1. punktā ir paredzēts, ka uzņēmuma īpašumtiesību nodošana "pati par sevi nevar būt par pamatu atlaišanai, ko veic persona, kura nodod īpašumtiesības, vai īpašumtiesību saņēmējs", neskarot iespēju īstenot atlaišanu, "ko izraisa darbaspēka izmaiņas ekonomisku, tehnisku vai organizatorisku iemeslu dēļ".

6. Direktīvas 2001/23 5. pantā ir paredzēta atkāpe no iepriekš aprakstītās aizsardzības sistēmas, un tajā ir noteikts:

"1. Ja vien dalībvalstis neparedz citādi, tad 3. un 4. pantu nepiemēro attiecībā uz uzņēmuma, uzņēmējsabiedrības vai uzņēmuma vai uzņēmējsabiedrības daļas īpašumtiesību nodošanu, kur pret personu, kas nodod īpašumtiesības, uzsākta bankrota procedūra vai citas maksātnespējas procedūras, kas sāktas nolūkā veikt minētās personas aktīvu realizāciju un atrodas kompetentas valsts iestādes uzraudzībā (tas var būt kompetentas valsts iestādes pilnvarots administrators).

2. Ja 3. un 4. pantu attiecina uz īpašumtiesību nodošanu laikā, kad notiek maksātnespējas process, kas ir uzsākts pret personu, kura nodod īpašumtiesības (neatkarīgi no tā, vai šis process ir sākts, lai realizētu īpašumtiesības nododošās personas aktīvus), un ja šādu procesu uzrauga kompetenta valsts iestāde (kas var būt ar valsts tiesību aktiem noteikts administrators), tad dalībvalsts var paredzēt, ka:

[..]

b) īpašumtiesību saņēmējs, persona, kas nodod īpašumtiesības, vai persona vai personas, kuras izpilda īpašumtiesības nododošās personas funkcijas, no vienas puses, un darbinieku pārstāvji, no otras puses, var vienoties par izmaiņām darbinieku nodarbinātības noteikumos un nosacījumos tiktāl, ciktāl spēkā esošie tiesību akti vai prakse atļauj, lai saglabātu darba iespējas, nodrošinot uzņēmuma, uzņēmējsabiedrības vai uzņēmuma vai uzņēmējsabiedrības daļas izdzīvošanu.

[..]

4. Dalībvalstis veic attiecīgus pasākumus, lai neļautu maksātnespējas procesu izmantot ļaunprātīgi, atņemot darbiniekiem tiesības, kas paredzētas šajā direktīvā."

B. Nīderlandes tiesības

7. Tiesību normas, kas Nīderlandes valsts tiesībās regulē darbinieku tiesības uzņēmumu īpašumtiesību nodošanas gadījumā un kas ietver Direktīvas 2001/23 transponēšanas noteikumus, ir ietvertas *Burgerlijk Wetboek* (Civilkodekss; turpmāk tekstā – "*BW*") 7:662.–7:666. pantā un 7:670. panta 8. punktā.

8. Saskaņā ar *BW* 7:663. panta pirmo teikumu "uzņēmuma īpašumtiesību nodošana administratīvi nozīmē to tiesību un pienākumu nodošanu īpašumtiesību saņēmējam, kas tajā brīdī darba devējam izriet no darba līguma starp viņu un darbinieku, kurš strādā uzņēmumā".

9. *BW* 7:666. panta a) punktā, paredzot atkāpi no iepriekš noteiktā principa, ir noteikts, ka "7:662.–7:665. pantu un 7:670. panta 8. punktu nepiemēro uzņēmuma īpašumtiesību nodošanas gadījumā, ja [..] darba devējs ir atzīts par bankrotējušu un uzņēmums ietilpst parādnieka aktīvos".

10. Bankrota procedūra Nīderlandē ir reglamentēta *Faillissementswet* (Likums par bankrotu; turpmāk tekstā – "*FW*"), un tās mērķis ir parādnieka aktīvu realizācija. Tās mērķis ir sadalīt parādnieka mantu starp kreditoru kopumu un ir vērsta uz to, lai iegūtu pēc iespējas lielākus ieņēmumus kreditoru kopumam. Spriedumā, ar kuru tiek pasludināts parādnieka bankrota statuss, tiek iecelts maksātnespējas administrators, kā arī bankrota lietu tiesnesis.

11. *Pre-pack*, kā jau sacīts, ir procedūra, kuru neregulē tiesību akti, bet kuras izcelsme ir meklējama judikatūrā un uz kuras pamata pirms uzņēmuma bankrota ir vēl sagatavošanas posms, kurā tiek sīki apspriesta uzņēmuma vai tā daļas īpašumtiesību nodošana.

12. Šis sagatavošanas posms sākas ar uzņēmuma, kuram jābankrotē, iniciatīvu, un tas lūdz tiesu iestādi iecelt "plānotu maksātnespējas administratoru" un "plānotu bankrota lietu tiesnesi". Minētajām struktūrām šajā pirmstiesas posmā nav autoritatīvu vai reprezentatīvu pilnvaru attiecībā uz uzņēmumu un/vai kreditoru kopumu.

13. Pēc īpašumtiesību nodošanas akta apspriešanas tiek sākta bankrota procedūra, kuras ietvaros tiesa ieceļ bankrota lietu tiesnesi un maksātnespējas administratoru (parasti tās pašas personas, kas ieceltas *pre-pack* procedūras laikā). Maksātnespējas administrators izpilda īpašumtiesību nodošanas aktu, kā tas norunāts pirmstiesas posmā, tūlīt pēc bankrota pasludināšanas, lai nepieļautu uzņēmējdarbības pārtraukšanu.

14. Pašlaik Nīderlandes parlamentā apspriešanā ir *pre-pack* leģislatīva regulējuma likumprojekts, lai piešķirtu minētajam institūtam normatīvu pamatu un garantētu tiesisko drošību[4].

II. Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

15. Grupu *Heiploeg* (turpmāk tekstā – "*Ex Gruppo Heiploeg*") veidoja vairākas sabiedrības, kuras nodarbojās ar zivsaimniecības produktu vairumtirdzniecību. 2011. un 2012. finanšu gadā minētajai grupai radās nozīmīgi zaudējumi. Pēc tam, kad Eiropas Komisija 2013. gadā uzlika grupai lielu naudas sodu par konkurences pārkāpuma izdarīšanu, minētā grupa nonāca lielās finansiālās grūtības.

[4] *Kamerstukken II*, 2014/2015, 34 218, Nr. 2–3, un *Kamerstukken I*, 2018/2019, 34 218, K-.T (skat. https://zoek.officielebekendmakingen.nl/dossier/34218).

16. No šā brīža tika apsvērta iespēja sākt *pre-pack* procedūru. Dažādas personas tika uzaicinātas iesniegt grupas aktīvu iegādes piedāvājumu. No trim iesniegtajiem piedāvājumiem *Parlevliet en Van der Plas Beheer BV* piedāvājums tika uzskatīts par labāko, un līdz ar to sarunas turpinājās tieši ar šo sabiedrību.

17. 2014. gada 16. janvārī pēc *Ex Gruppo Heiploeg* pieprasījuma *Rechtbank Noord-Nederland* (Ziemeļnīderlandes tiesa, Nīderlande) iecēla divus plānotus maksātnespējas administratorus un vienu plānotu bankrota lietu tiesnesi.

18. Iecelšanas lēmumā bija noteikts, ka: pasākuma mērķis ir gūt maksimāli lielus ieņēmumus kreditoru kopumam; plānoto maksātnespējas administratoru iecelšana dod iespēju noteiktā kārtībā sagatavot pārdošanu vai reorganizāciju, sākot no maksātnespējas iestāšanās; plānotajiem maksātnespējas administratoriem un plānotajiem bankrota lietu tiesnesim nav nekādas kompetences vai juridiska uzdevuma; viņi tiek iecelti, lai novērotu, gūtu informāciju un tiktu informēti, un var paust savu viedokli un attiecīgā gadījumā dot padomus, neskarot *Ex Gruppo Heiploeg* pienākumu pilnībā ar tiem sadarboties; ja tiesa uzskata, ka tajā noteiktie pienākumi nav izpildīti, tā saglabā iespēju izdarīt nepieciešamos secinājumus un it īpaši iecelt citu maksātnespējas administratoru vēlākā bankrota ietvaros.

19. 2014. gada 27. janvārī *Ex Gruppo Heiploeg* lūdza, lai minētā tiesa pasludina to par bankrotējušu, un tā paša 2014. gada 28. janvārī minētā tiesa šo lūgumu apmierināja, ieceļot divus plānotos maksātnespējas administratorus un plānoto bankrota lietu tiesnesi kā bankrota procedūras struktūras.

20. Naktī no 2014. gada 28. janvāra uz 29. janvāri tika noslēgts līgums, ar kuru sabiedrības – *Parlevliet en Van der Plas Beheer BV* (turpmāk tekstā – "*Nuova Heiploeg*") grupas dalībnieces – iegādājās lielu daļu *Ex Gruppo Heilpoeg* uzņēmuma, ieskaitot tā telpas.

21. No apmēram300 personas, kura nodeva īpašumtiesības, darbiniekiem 210 darbiniekus pieņēma darbā īpašumtiesību saņēmēja, ar mazāk labvēlīgiem darba nosacījumiem, lai gan viņi principā turpināja veikt tos pašus pienākumus, kurus agrāk, tajā pašā darbavietā.

22. Pamatlietas ietvaros Arodbiedrību organizācija *Federatie Nederlandse Vakbeweging* (turpmāk tekstā – "*FNV*") iesniedza kasācijas sūdzību par spriedumu, ar kuru *gerechtshof Arnhem-Leeuwarden* (Arnemas-Leuvardenas apelācijas tiesa, Nīderlande) uzskatīja, ka saskaņā ar valsts tiesību normu, ar kuru valsts tiesībās tiek transponēts Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punkts, *Nuova Heiploeg* nebija pienākuma ievērot tādus savu darbinieku darba nosacījumus, kādi bija pirms īpašumtiesību nodošanas. *FNV* būtībā lūdz iesniedzējtiesu pasludināt, ka *Ex Gruppo Heiploeg* uzņēmuma īpašumtiesību nodošana ir pakļauta Direktīvā 2001/23 noteiktajiem aizsardzības pasākumiem un ka, balstoties uz direktīvai atbilstīgu *BW* 7:662. un nākamo pantu interpretāciju, visu personas, kas nodod īpašumtiesības, darbinieku darba attiecības ar tādiem pašiem nosacījumiem tiek turpinātas ar īpašumtiesību saņēmēju.

23. Pēc iepazīstināšanas ar bankrota procedūru un ar *pre-pack* procedūru Nīderlandē[5] iesniedzējtiesa kā premisu norāda, ka šajā lietā nav strīda, ka ir izpildīts Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punktā paredzētais pirmais nosacījums par tajā regulētās atkāpes piemērošanu, proti, par *Ex Gruppo Heiploeg* pakļaušanu bankrota procedūrai. Tā arī norāda, ka

[5] Skat. lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu 3.5.1.–3.6.6. punktu.

šajā gadījumā minētās grupas bankrots bija nenovēršams. Iesniedzējtiesa tomēr uzsver, ka tai vēl ir jāspriež, vai attiecībā uz *pre-pack*, kas ir šīs lietas priekšmets, ir izpildīts minētajā tiesību normā paredzētais otrais un trešais nosacījums.

24. Attiecībā uz otro nosacījumu, atbilstoši kuram ir jābūt procedūrai, kas vērsta uz aktīvu realizāciju, iesniedzējtiesa apgalvo, ka šajā lietā *pre-pack* mērķis bija gūt maksimāli iespējamos ieņēmumus kreditoru kopumam. Minētā tiesa tostarp atsaucas uz divu plānoto maksātnespējas administratoru un plānotā bankrota lietu tiesneša iecelšanas procedūru un uz analīzi, ko abi minētie plānotie maksātnespējas administratori veic pirms bankrota pasludināšanas [6].

25. Runājot par trešo nosacījumu, atbilstoši kuram likvidācija ir jāveic kompetentas valsts iestādes uzraudzībā, iesniedzējtiesa apgalvo, ka šajā lietā kompetentas valsts iestādes kontroli, ko bankrota procedūrā paredz Nīderlandes tiesības, neapdraudēja tas, kas notika *pre-pack* procedūrā pirms bankrota pasludināšanas [7].

26. Neraugoties uz iepriekš minētajiem apsvērumiem, ievērojot spriedumu *Smallsteps* un virkni elementu, kas ir norādīti prejudiciālajos jautājumos, kuru dēļ *pre-pack* procedūra šajā lietā atšķiras no attiecīgās procedūras lietā *Smallsteps*, iesniedzējtiesa uzskata, ka pastāv saprātīgas šaubas par abu minēto prasību izpildi šajā lietā. Attiecībā uz minēto spriedumu iesniedzējtiesa norāda, pirmkārt, ka, ņemot vērā tā 50. punktā minēto vārdkopu "iesniedzējtiesai veicot attiecīgu pārbaudi", katrā ziņā valsts tiesai ir jāizvērtē, vai *pre-pack*, par kuru ir runa kādā konkrētā strīdā, ir vai nav tāds pats raksturs, kā *pre-pack* – sprieduma *Smallsteps* priekšmetam. Otrkārt, lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu lietā *Smallsteps* neesot izsmeļoši izklāstītas nedz Nīderlandes bankrota tiesības, nedz *pre-pack* mērķis un īstenošanas kārtība. Treškārt, šajā lietā, pretēji lietai *Smallsteps*, sarunas par konkrētā uzņēmuma īpašumtiesību nodošanu nenotika ar uzņēmumu, kas saistīts ar personu, kura nodos īpašumtiesības.

27. Minētajos apstākļos *Hoge Raad der Nederlanden* (Nīderlandes Augstākā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Direktīvas 2001/23[..] 5. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka nosacījums, saskaņā ar kuru "bankrota procedūra vai citas maksātnespējas procedūras, kas sāktas, lai veiktu [..] personas [, kas nodod īpašumtiesības,] aktīvu realizāciju", ir izpildīts, ja: i) personas, kas nodod īpašumtiesības, bankrots ir neizbēgams un tādējādi tā faktiski ir maksātnespējīga; ii) saskaņā ar Nīderlandes tiesībām bankrota procedūras mērķis, realizējot parādnieka mantu, ir gūt maksimāli iespējamos ieņēmumus kreditoru kopumam; un iii) tā dēvētajā *pre-pack* darījumā uzņēmuma (tā daļas) īpašumtiesību nodošana tiek sagatavota pirms bankrota pasludināšanas un veikta tikai pēc bankrota pasludināšanas, turklāt iv) tiesas ieceltais plānotais maksātnespējas administrators ievēro kreditoru kopuma intereses un sociālās intereses, piemēram, interesi saglabāt darba vietas, kas ir jāuzrauga jau tiesas ieceltajam plānotajam bankrota lietu tiesnesim; v) *pre-pack* mērķis ir turpmākajā bankrota procedūrā ļaut likvidācijai noritēt tā, ka tiek pārdots personas, kas nodod īpašumtiesības, mantā ietilpstošais *going-concern* uzņēmums (vai tā daļa), tādējādi gūstot maksimāli iespējamos ieņēmumus kreditoru kopumam un pēc iespējas saglabājot darba vietas, un vi) procedūras kārtība garantē, ka šim mērķim faktiski ir izšķiroša nozīme?

[6] Sīkāku informāciju skat. lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu 3.9.1. un 3.9.2. punktā.

[7] Sīkāku informāciju skat. lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu 3.10.1. punktā.

2. Vai Direktīvas 2001/23[..] 5. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka nosacījums, saskaņā ar kuru "bankrota procedūra vai citas maksātnespējas procedūras [..] atrodas kompetentas valsts iestādes uzraudzībā", ir izpildīts, ja uzņēmuma (tā daļas) īpašumtiesību nodošana tiek sagatavota *pre-pack* darījumā pirms bankrota pasludināšanas un tiek veikta pēc bankrota pasludināšanas un i) tā ievērošanu pirms bankrota pasludināšanas uzrauga plānotais maksātnespējas administrators un plānotais bankrota lietu tiesnesis, kurus iecēlusi tiesa, bet kuriem nav juridisku pilnvaru; ii) plānotais maksātnespējas administrators saskaņā ar Nīderlandes tiesībām pirms bankrota pasludināšanas ievēro kreditoru kopuma intereses un citas sociālās intereses, piemēram, interesi saglabāt darba vietas, kas ir jāuzrauga plānotajam bankrota lietu tiesnesim; iii) plānotā maksātnespējas administratora un plānotā bankrota lietu tiesneša uzdevumi neatšķiras no maksātnespējas administratora un bankrota lietu tiesneša uzdevumiem; iv) līgums, uz kura pamata tiek nodotas uzņēmuma īpašumtiesības un kurš ir sagatavots *pre-pack* laikā, tiek noslēgts un izpildīts tikai pēc bankrota pasludināšanas; v) pasludinot bankrotu, tiesa var tikt mudināta iecelt par maksātnespējas administratoru vai bankrota lietu tiesnesi citas personas, nevis plānoto maksātnespējas administratoru vai plānoto bankrota lietu tiesnesi, un vi) uz maksātnespējas administratoru un bankrota lietu tiesnesi attiecas tādas pašas objektivitātes un neatkarības prasības kā uz maksātnespējas administratoru un bankrota lietu tiesnesi bankrota procedūrā, pirms kuras nav noticis *pre-pack* darījums, un viņiem neatkarīgi no viņu līdzdalības apjoma pirms bankrota procedūras atbilstoši savām juridiskajām pilnvarām ir jāpārbauda, vai pirms bankrota pasludināšanas sagatavotā uzņēmuma (tā daļas) īpašumtiesību nodošana ir kreditoru kopuma interesēs, un – ja viņu atbilde uz šo jautājumu ir noliedzoša – ir jālemj, ka īpašumtiesību nodošana nenotiks, kamēr viņiem joprojām, pamatojoties uz citiem apsvērumiem – piemēram, tāpēc, ka to liedz tādas citas sociālās intereses kā nodarbinātības nozīmīgums –, ir tiesības lemt, ka uzņēmuma (tā daļas) īpašumtiesību nodošana, kas sagatavota pirms bankrota pasludināšanas, nenotiks?"

III. Juridiskā analīze

28. Iesniedzējtiesas iesniegtais lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punkta interpretāciju. Minētajā tiesību normā ir paredzēta atkāpe no tās pašas direktīvas 3. un 4. pantā paredzētās darbinieku [tiesību] aizsardzības sistēmas uzņēmumu vai uzņēmumu daļu īpašnieku maiņas gadījumā un ir noteikts, ka, ja vien dalībvalstis neparedz citādi, minēto aizsardzības sistēmu nepiemēro attiecībā uz uzņēmuma īpašumtiesību nodošanu, ja iestājas trīs kumulatīvi priekšnoteikumi: i) ka persona, kas nodod īpašumtiesības, ir pakļauta bankrota procedūrai vai līdzīgai maksātnespējas procedūrai; ii) ka minētā procedūra ir sākta, lai veiktu personas, kas nodod īpašumtiesības, aktīvu realizāciju; iii) ka tā notiek kompetentas valsts iestādes uzraudzībā [8].

29. Abi iesniedzējtiesas uzdotie prejudiciālie jautājumi ir vērsti uz to, lai noskaidrotu, vai šajā lietā ir izpildīts otrais un trešais no minētajiem nosacījumiem, ievērojot iepriekš minēto spriedumu *Smallsteps* un ievērojot minētajos jautājumos norādītos elementus, kuri raksturo aplūkojamo *pre-pack* procedūru un kuru dēļ šī procedūra atšķiras no tās, kas bija sprieduma *Smallsteps* priekšmets.

[8] Skat. spriedumu *Smallsteps*, 44. punkts, kā arī turpmākos spriedumus, 2019. gada 16. maijs, *Plessers* (C-509/17, EU:C:2019:424, turpmāk tekstā – "spriedums *Plessers*", 40. punkts), un 2020. gada 9. septembris, EM un FL (C-674/18 un C-675/18, EU:C:2020:682, turpmāk tekstā – "spriedums *TMD Friction*", 60. punkts).

30. Lai atbildētu uz minētajiem jautājumiem, uzskatu par lietderīgu ievadā veikt Direktīvas 2001/23 sistēmisko analīzi un izskatīt judikatūru par minētās direktīvas 5. panta 1. punktu. Pamatojoties uz minēto analīzi, atbildēšu uz iesniedzējtiesas uzdotajiem jautājumiem.

A. Ievada apsvērumi

1. Direktīvas 2001/23 sistēmiskā analīze

31. Eiropas tiesiskais regulējums saistībā ar darbinieku tiesību aizsardzību uzņēmumu īpašnieku maiņas gadījumā tika sākotnēji pieņemts kādā 1977. gada direktīvā [9] normatīvo pasākumu klāsta ietvaros, kura mērķis bija aizsargāt darbinieku tiesības uzņēmumu pārstrukturēšanas gadījumos pēc tās pašas desmitgades sākumā notikušās ekonomiskās krīzes [10]. Direktīva 77/187 vēlāk tika grozīta ar Direktīvu 98/50/EK [11] un, visbeidzot, aizstāta ar tagadējo Direktīvu 2001/23.

32. Kā var secināt ne tikai no Direktīvas 2001/23 rezolutīvās daļas satura, bet arī no tās trešā un ceturtā apsvēruma un no atsauces piektajā apsvērumā uz 1989. gada 9. decembrī pieņemto Kopienas Hartu par darba ņēmēju sociālajām pamattiesībām, Direktīvas 2001/23 galvenais mērķis ir darbinieku aizsardzība.

33. Ar minētās tiesību normas ieviešanu it īpaši bija iecerēts nepieļaut, ka uzņēmuma īpašumtiesību nodošana rada iespēju samazināt darbaspēku un pasliktināt darba ņēmējiem piemērojamo ekonomisko un normatīvo režīmu [12]. Kā Tiesa ir atkārtoti spriedusi, Direktīvas 2001/23 mērķis ir aizsargāt darbinieku tiesības uzņēmuma vadītāja maiņas gadījumā, ļaujot tiem palikt strādāt pie jaunā darba devēja ar tādiem pašiem noteikumiem, par kādiem bija panākta vienošanās ar īpašumtiesības nododošo personu. Tāpēc Tiesa paskaidroja, ka minētās direktīvas mērķis ir, cik vien iespējams, garantēt līgumu vai darba attiecību turpināšanu ar īpašumtiesību saņēmēju bez izmaiņām, lai nepieļautu, ka attiecīgie darbinieki īpašumtiesību pārejas dēļ vien tiek nostādīti nelabvēlīgākā situācijā [13].

34. Tādējādi Direktīva 2001/23 ir Savienības sociālās politikas īstenošanas instruments, kura mērķis ir – koriģējot un kompensējot tirgu – sasniegt sociālos mērķus un konkrēti aizsargāt darbinieku tiesības, kas šobrīd ir noteiktas arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartā [14], un veicināt "cilvēkresursu attīstību, kas vērsta uz pastāvīgi augstas nodarbinātības uzturēšanu un cīņu pret sociālo atstumtību", kā noteikts LESD 151. pantā.

35. Šajā aspektā Tiesa vairākkārt ir precizējusi, ka, tā kā šai aizsardzībai ir obligāts raksturs un tāpēc to nevar ietekmēt darba līguma slēdzējpušu rīcības brīvība, Direktīvas 2001/23 tiesību normas ir uzskatāmas par imperatīvām tādā ziņā, ka nav atļauts no tām atkāpties par sliktu darbiniekiem [15].

[9] Padomes Direktīva 77/187/EEK (1977. gada 14. februāris) par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz darbinieku tiesību aizsardzību uzņēmumu, uzņēmējsabiedrību vai uzņēmumu vai uzņēmējsabiedrību daļu īpašnieka maiņas gadījumā (OV 1977, L 61, 26. lpp.).

[10] Vēsturisku analīzi attiecībā uz tiesiskā regulējuma attīstību minētajā jomā skat. 38.–41. punktā ģenerāladvokāta M. Špunara secinājumos lietā *Plessers* (C-509/17, EU:C:2019:50), kur ir citas plašas normatīvās atsauces.

[11] Padomes Direktīva 98/50/EK (1998. gada 29. jūnijs), ar ko groza Direktīvu 77/187 (OV 1998, L 201, 88. lpp.).

[12] Šajā ziņā, ar atsauci uz Direktīvu 77/187, skat. spriedumu, 1985. gada 7. februāris, *Abels* (135/83, EU:C:1985:55, 18. punkts), kā arī spriedumu, 2019. gada 13. jūnijs, *Ellinika Nafpigeia AE* (EU:C:2019:496, 41. punkts un tajā minētā judikatūra).

[13] Skat. tostarp spriedumus *Plessers*, 52. punkts un tajā minētā judikatūra, un *TMD Friction*, 48. punkts un tajā minētā judikatūra.

[14] Skat. konkrēti Hartas 27., 30. un 33. pantu.

[15] Skat. nesenāko spriedumu *TMD Friction*, 51. punkts un tajā minētā judikatūra.

36. Lai sasniegtu minētos izvirzītos mērķus, Direktīvas 2001/23 3. panta 1. punkta pirmajā daļā ir paredzēts, no vienas puses, ka vienīgi uzņēmuma īpašnieka maiņas gadījumā personas, kura nodod īpašumtiesības, tiesības un pienākumi, kas tai izriet no darba līguma vai darba attiecībām īpašumtiesību nodošanas dienā, tiek *ipso iure* nodotas īpašumtiesību saņēmējam [16].

37. No otras puses, minētās direktīvas 4. panta 1. punkts aizsargā darbiniekus pret atlaišanu, ko veic persona, kura nodod īpašumtiesības, vai īpašumtiesību saņēmējs tikai minētās uzņēmuma īpašnieka maiņas dēļ. Šis noteikums turklāt nekavē atlaišanu, ko var izraisīt darbaspēka izmaiņas ekonomisku, tehnisku vai organizatorisku iemeslu dēļ. Šajā ziņā Tiesa paskaidroja, ka no šīs tiesību normas formulējuma izriet, ka uzņēmuma īpašumtiesību pārejas kontekstā notikušas atlaišanas ir jāpamato ar nodarbinātības jomu skarošiem ekonomiskiem, tehniskiem vai organizatoriskiem iemesliem, kas nav nesaraujami saistīti ar minēto īpašumtiesību pāreju [17].

38. Atkāpjoties no minētajiem noteikumiem, Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punktā ir noteikts, ka minētajā 3. un 4. pantā paredzēto aizsardzības režīmu neattiecina uz uzņēmumu īpašumtiesību nodošanām, kas notikušas ar minētajā tiesību normā noteiktajiem nosacījumiem, kuri minēti iepriekš 28. punktā, ja vien dalībvalstis nav noteikušas citādi [18].

39. Šajā ziņā Tiesa ir vairākkārt precizējusi, ka, tā kā Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punkts darbinieku aizsardzības režīmu principā padara nepiemērojamu atsevišķos uzņēmumu pārejas gadījumos un tādējādi atkāpjas no šīs direktīvas pamatmērķa, tas noteikti ir jāinterpretē šauri [19].

40. Turklāt Direktīvas 2001/23 5. panta 2. punktā ir precizēts – ja tās 3. un 4. pantu attiecina uz uzņēmuma īpašumtiesību nodošanu neatkarīgi no fakta, ka maksātnespējas procedūra tika sākta, lai realizētu īpašumtiesības nododošās personas aktīvus, dalībvalsts ar noteiktiem nosacījumiem var nepiemērot dažas minētajā 3. un 4. pantā paredzētās garantijas.

41. Konkrētāk, saskaņā ar minētā 2. punkta b) apakšpunktu, minētajos apstākļos dalībvalsts var noteikt, ka īpašumtiesību saņēmējs, persona, kas nodod īpašumtiesības, vai persona vai personas, kuras izpilda īpašumtiesības nododošās personas funkcijas, no vienas puses, un darbinieku pārstāvji, no otras puses, var vienoties par izmaiņām darbinieku nodarbinātības noteikumos un nosacījumos, ciktāl spēkā esošie tiesību akti vai prakse atļauj, lai saglabātu darba iespējas, nodrošinot uzņēmuma, uzņēmējsabiedrības vai uzņēmuma vai uzņēmējsabiedrības daļas izdzīvošanu.

42. Šajā ziņā ir uzsvērts, ka Direktīvas 2001/23 5. pants, un konkrēti tā 1. un 2. punkts, atstāj dalībvalstīm plašu rīcības brīvību noteikt tajos paredzēto izņēmumu piemērošanas jomu [20]. Šādas rīcības brīvības atzīšana dalībvalstīm ir ne tikai saskanīga ar judikatūru, kas ir agrāka par Direktīvas [2001/23] 5. panta 1. punkta ieviešanu un ir minētās tiesību normas izcelsmes pamatā [21], bet ir saskanīga arī ar plašo rīcības brīvību, kas parasti atzīta dalībvalstīm

[16] Šajā nozīmē papildus citiem spriedumiem skat. spriedumus, 1991. gada 25. jūlijs, *d'Urso* u.c. (C-362/89, EU:C:1991:326, 20. punkts); nesenāk, 2018. gada 7. augusts, *Colino Sigüenza* (C-472/16, EU:C:2018:646, 52. punkts).

[17] Skat. spriedumu *Plessers*, 54. punkts.

[18] Skat. spriedumus *Smallsteps*, 40. punkts, un *TMD Friction*, 55. punkts.

[19] Skat. spriedumu *Plessers*, 38. punkts un tajā minētā judikatūra.

[20] Šajā ziņā skat. ģenerāladvokāta P. Mengoci [*P. Mengozzi*] secinājumus lietā *Federatie Nederlandse Vakvereniging* u.c. (C-126/16, EU:C:2017:241, 62. un 63. punkts).

[21] Skat. iepriekš 44. punktu un atsauces 23. lpp. zemsvītras piezīmēs.

Direktīvas 2001/23 īstenošanā un piemērošanā, kas balstās uz apstākli, ka minētās direktīvas mērķis ir tikai konkrētās jomas daļēja saskaņošana, nevis viendabīgas aizsardzības izveide visā Savienībā atbilstoši kopējiem kritērijiem [22].

2. Judikatūras, kas attiecas uz Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punktā minēto atkāpi, analīze

43. Šādā sistēmiskā kontekstā īsumā ir jāatgādina Tiesas judikatūra par Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punktā minēto atkāpi.

44. Šādas atkāpes normatīvā ieviešana ir Tiesas judikatūras attīstības rezultāts. Kaut gan Direktīvā 77/187 šajā ziņā nebija specifisku noteikumu, Tiesa 20. gadsimta 80. un 90. gados taisīto spriedumu klāstā bija atzinusi iespēju atkāpties no darba ņēmēja individuālās aizsardzības regulējuma piemērošanas gadījumā, kad uzņēmumu, kura īpašumtiesības tiek nodotas, skar maksātnespējas procedūras [23].

45. Šajā judikatūrā izstrādātos principus Eiropas likumdevējs vēlāk transponēja un kodificēja Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punktā.

46. Tiesa pirmoreiz interpretēja Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punktu jau vairākkārt citētajā spriedumā *Smallsteps*, kura, kā jau sacīts, priekšmets bija uzņēmuma īpašumtiesību nodošana pēc bankrota pasludināšanas, pirms kuras noticis *pre-pack* darījums Nīderlandes tiesību izpratnē.

47. Minētajā spriedumā Tiesa pārbaudīja, vai Nīderlandes judikatūrā attīstītā *pre-pack* procedūra atbilst trim Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punktā paredzētajiem nosacījumiem, kas minēti iepriekš 28. punktā, un vai tā tāpēc var ietilpt minētajā tiesību normā paredzētās atkāpes piemērošanas jomā.

48. Šajā ziņā, runājot par pirmo nosacījumu, Tiesa konstatēja, ka, tā kā saskaņā ar valsts tiesisko regulējumu *pre-pack* darījums tika sagatavots pirms bankrota pasludināšanas, bet īstenots pēc bankrota, minētais darījums var ietilpt "bankrota procedūras" jēdzienā Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punkta izpratnē [24].

49. Attiecībā uz otro nosacījumu Tiesa uzskatīja, ka tādā situācijā, kāda bija toreizējā pamatlietā, *pre-pack* darījuma galvenais mērķis bija nosargāt bankrotējošo uzņēmumu, tā, lai tas neietilptu Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punktā paredzētās atkāpes piemērošanas jomā. Tiesa piebilda, ka tas vien, ka minētā *pre-pack* darījuma mērķis var būt arī maksimāli palielināt kreditoru prasījumu apmierināšanu, nevar to pārveidot par procedūru, kas sākta, lai realizētu īpašumtiesības nododošās personas aktīvus Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punkta izpratnē [25].

50. Attiecībā uz trešo nosacījumu Tiesa tajā pašā spriedumā ir izslēgusi, ka pastāv kompetentas valsts iestādes uzraudzība pār *pre-pack* procedūru, norādot, ka minēto procedūru vadīja uzņēmuma administratīvā struktūra un ka nedz plānotajam maksātnespējas administratoram,

[22] Par attiecīgās jomas pilnīgas saskaņošanas neparedzēšanu Direktīvā 2001/23 skat. spriedumu *TMD Friction*, 49. punkts un tajā minētā judikatūra.

[23] Padziļinātai judikatūras, kas ir taisīta pirms šodienas Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punkta noteikuma ieviešanas, kas tika izdarīts ar Direktīvu 98/50, izstrādes analīzei norādu uz pilnīgu analīzi, kas veikta vispirms 41.–48. punktā ģenerāladvokāta P. Mengoci secinājumos lietā *Federatie Nederlandse Vakvereniging* u.c. (C-126/16, EU:C:2017:241) un vēlāk arī 42.–47. punktā ģenerāladvokāta M. Špunara secinājumos lietā *Plessers* (C-509/17, EU:C:2019:50), kur ir daudzas citas atsauces uz judikatūru.

[24] Spriedums *Smallsteps*, 45. un 46. punkts.

[25] Skat. spriedumu *Smallsteps*, 47.–52. punkts.

nedz plānotajam bankrota lietu tiesnesim, ko bija iecēlusi tiesa, nebija tiesību aktos paredzēto pilnvaru. Tiesa uzskatīja, ka šāda veida procedūra var gandrīz pilnībā atņemt saturu ikvienai iespējamai pārbaudei, ko veic kompetenta valsts iestāde bankrota procedūras ietvaros [26].

51. Tiesas pieeja, kas izmantota spriedumā *Smallsteps*, vēlāk tika apstiprināta turpmākajā judikatūrā.

52. Spriedumā *Plessers* Tiesa – uzsvērusi, ka ir nepieciešama Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punkta šaura interpretācija, – uzskatīja, ka Beļģijas juridiskas pārstrukturēšanas procedūras gadījumā, ko piemēro, lai pilnībā vai daļēji saglabātu uzņēmumu vai tā darbību, šai procedūrai nav mērķa veikt aktīvu realizāciju minētās tiesību normas izpratnē. Tajā pašā spriedumā Tiesa arī izslēdza, ka procedūra ir veikta kompetentas valsts iestādes uzraudzībā, ievērojot, ka tiesas ieceltā pilnvarnieka uzraudzībai, kuram bija uzticēta īpašumtiesību nodošanas rīkošana un īstenošana parādnieka vārdā un vietā, bija šaurāks tvērums salīdzinājumā ar uzraudzību, ko veic atbilstošā struktūra bankrota procedūras ietvaros [27].

53. Analogi, spriedumā *TMD Friction*, Tiesa uzskatīja, ka vairāku uzņēmuma darbību īpašumtiesību nodošana, ko veic maksātnespējas administrators maksātnespējas procedūras ietvaros Vācijas tiesībās, kuru mērķis ir "nevis personas, kas nodod īpašumtiesības, aktīvu realizācija, bet tās darbības turpināšana pēc uzņēmuma pārejas", nav "process, kas uzsākts nolūkā realizēt personas, kura nodod īpašumtiesības, aktīvus minētās direktīvas 5. panta 1. punkta izpratnē" [28].

B. Par prejudiciālajiem jautājumiem

54. Uz iepriekš izklāstītās analīzes pamata ir jāatbild uz iesniedzējtiesas uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem, vienlaikus paskaidrojot otrā un trešā nosacījuma, kas nepieciešami Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punktā minētās atkāpes piemērošanai, tvērumu, ar īpašu atsauci uz tā dēvētā *pre-pack* institūtu, kā tas attīstījies Nīderlandes tiesībās.

1. Par pirmo prejudiciālo jautājumu

55. Pirmajā prejudiciālajā jautājumā iesniedzējtiesa jautā, vai Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka otrais nosacījums, kas saskaņā ar minēto tiesību normu nepieciešams tajā paredzētās atkāpes piemērošanai, proti, ka pret personu, kas nodod īpašumtiesības, ir uzsākta bankrota procedūra vai citas maksātnespējas procedūras, kas "sāktas nolūkā veikt minētās personas aktīvu realizāciju", ir jāuzskata par izpildītu uzņēmuma īpašnieku maiņas gadījumā, kas veikta *pre-pack* procedūras ietvaros, kam seko personas, kura nodod īpašumtiesības, bankrots, ievērojot specifiskos elementus, kuri norādīti jautājuma i) līdz vi) punktā.

56. Iesniedzējtiesa norāda, ka *pre-pack* iekļaujas bankrota procedūras ietvaros, kura Nīderlandes tiesībās ir vērsta uz parādnieka aktīvu realizāciju, un ka minētajos apstākļos maksātnespējas administratoram ir jāizvērtē, vai *pre-pack* ir labākais veids maksimālu ieņēmumu gūšanai

[26] Skat. spriedumu *Smallsteps*, 53.–57. punkts.

[27] Skat. spriedumu *Plessers*, 44.–47. punkts. Skat. arī 53.–69. punktu attiecīgajos ģenerāladvokāta M. Špunara secinājumos lietā *Plessers* (C-509/17, EU:C:2019:50).

[28] Skat. spriedumu *TMD Friction*, 20.–23. un 61. un 62. punkts. Skat arī 61.–66. punktu attiecīgajos ģenerāladvokāta J. Tančeva [*E. Tanchev*] secinājumos apvienotajās lietās *TMD Friction* un *TMD Friction EsCo* (C-674/18 un C-675/18, EU:C:2020:180).

kreditoru kopumam. Tā arī uzsver, ka šajā lietā *pre-pack* bija jāievēro kreditoru kopuma intereses tā, it kā bankrots jau būtu pasludināts, un ka pasākuma mērķis bija iegūt maksimāli iespējamos ieņēmumus kreditoriem. Apstāklis, ka *pre-pack* bija iecerēts tādējādi, lai iesaistītu plānotos maksātnespējas administratorus un plānoto bankrota lietu tiesnesi periodā pirms bankrota, bija būtisks, lai īstenotu izvirzīto mērķi, proti, iegūtu pēc iespējas lielākus ieņēmumus kreditoriem.

57. Šajā ziņā atgādinu, pirmkārt, ka saskaņā ar Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punktu tajā paredzēto atkāpi attiecībā uz tiesībām, ko darbiniekiem piešķir tās pašas direktīvas 3. un 4. pants, piemēro gadījumā, kad pret personu, kas nodod īpašumtiesības, ir sākta bankrota procedūra vai citas maksātnespējas procedūras, kas ir "sāktas nolūkā veikt minētās personas aktīvu realizāciju".

58. Pastāvīgajā judikatūrā Tiesa nošķir bankrota procedūras vai citas maksātnespējas procedūras, kas ir "sāktas, lai realizētu īpašumtiesības nododošās personas aktīvus" un kuras ietilpst minētās atkāpes piemērošanas jomā, no procedūrām, kuru mērķis ir attiecīgā uzņēmuma darbības turpināšana un uz kurām minētā atkāpe savukārt neattiecas [29].

59. Lai nošķirtu abus procedūru veidus, Tiesa ir precizējusi, ka procedūra, kuras mērķis ir uzņēmuma darbības turpināšana, ir procedūra, kas ir vērsta uz efektīvas uzņēmuma vai to dzīvotspējīgo daļu darbības saglabāšanu [30]. Šāda veida procedūras tiek veidotas vai piemērotas ar konkrētu mērķi saglabāt efektīvu uzņēmuma (vai to dzīvotspējīgo daļu) darbību tā, lai varētu tikt saglabāta no tā darbības nepārtrauktas turpināšanas izrietošā vērtība [31]. Savukārt procedūras, kuru mērķis ir aktīvu realizācija, ir vērstas tikai uz to, lai maksimāli apmierinātu kreditoru kolektīvos prasījumus [32].

60. Šajā ziņā tomēr ir jānorāda, ka neatkarīgi no šīs nošķiršanas judikatūras ceļā, faktiski maksātnespējas procedūras ietvaros nav katrā ziņā jāpārklājas mērķim nosargāt uzņēmuma darbību un mērķim maksimāli apmierināt kreditoru kolektīvos prasījumus. Turklāt pati Tiesa to ir uzsvērusi, kad atsaucas uz iespēju, ka pastāv zināma abu minēto mērķu pārklāšanās [33]. Tāpēc ir iespējams, ka kāda noteikta procedūra cenšas sasniegt abus mērķus un ka šīs procedūras ietvaros kāda no šiem mērķiem sasniegšana ir lietderīga otra mērķa sasniegšanai.

61. Bankrotējoša uzņēmuma vai vismaz tā ekonomiski dzīvotspējīgo daļu darbības nosargāšana var potenciāli atļaut aktīvu realizācijas ietvaros iegūt augstāku cenu, nododot īpašumtiesības uz šādu uzņēmumu vai šādām vienībām, salīdzinājumā ar cenu, kas tiktu iegūta, nododot atsevišķus aktīvu elementus. Nav šaubu, ka tāda uzņēmuma vērtība, kas vēl normāli veic savu darbību, parasti ir būtiski lielāka gan par tā atsevišķi aplūkotu aktīvu vērtību, gan par vērtību, kas uzņēmumam būtu, ja tiktu paziņots, ka tam ir nopietnas finansiālas grūtības [34]. Tāpēc uzņēmuma darbības turpināšanas garantēšana neļauj arī zaudēt pamatlīdzekļus, proti, "aktīvu" ar savu ekonomisko vērtību, kas var veidot aktīvus, uz kuriem var pretendēt kreditori. Tāpēc uzņēmuma darbības saglabāšana, papildus ieguvumiem nodarbinātības un sociālo jautājumu aspektā, var ļaut maksimāli apmierināt kreditoru prasījumus.

[29] Skat. spriedumu *Smallsteps*, 47. punkts un tajā minētā judikatūra. Skat. arī spriedumus *Plessers*, 44. punkts, un *TMD Friction*, 61. un 62. punkts.

[30] Skat. spriedumu *Smallsteps*, 48. punkts.

[31] Skat. 57. punktu attiecīgajos ģenerāladvokāta P. Mengoci secinājumos lietā *Federatie Nederlandse Vakvereniging* u.c. (C-126/16, EU:C:2017:241), uz šo punktu Tiesa konkrēti ir atsaukusies sprieduma *Smallsteps* 48. punktā.

[32] Spriedums *Smallsteps*, 48. punkts.

[33] Spriedums *Smallsteps*, 48. punkta pēdējais teikums. Šajā ziņā skat. arī 58. punktu attiecīgajos ģenerāladvokāta P. Mengoci secinājumos lietā *Federatie Nederlandse Vakvereniging* u.c. (C-126/16, EU:C:2017:241).

[34] Skat. 58. punktu attiecīgajos ģenerāladvokāta P. Mengoci secinājumos lietā *Federatie Nederlandse Vakvereniging* u.c. (C-126/16, EU:C:2017:241), uz šo punktu Tiesa ir konkrēti atsaukusies sprieduma *Smallsteps* 48. punktā.

62. Tiesa arī precizēja, ka abu mērķu veidu pārklāšanās gadījumā galvenais procedūras, kas vērsta uz uzņēmuma darbības turpināšanu, mērķis tomēr paliek attiecīgā uzņēmuma saglabāšana, un ka tas vien, ka minētās procedūras mērķis var būt arī maksimāli apmierināt kreditoru prasījumus, nevar to pārveidot par procedūru, kas iekļaujas pašā Savienības jēdzienā "procedūra, kas sākta, lai realizētu īpašumtiesības nododošās personas aktīvus" Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punkta izpratnē [35].

63. *Pre-pack* procedūra, kam seko bankrots un kas ir izstrādāta Nīderlandes judikatūrā, un kā to izklāstījusi iesniedzējtiesa, ir piemērs procedūrai, kas cenšas sasniegt abus mērķus.

64. Šāda veida procedūrā bankrotējoša uzņēmuma (vai tā vēl ekonomiski dzīvotspējīgo daļu) pārdošana notiek bankrotējušās personas, kas nodod īpašumtiesības, [aktīvu] realizācijas procesā un tās mērķis ir maksimāli palielināt ieņēmumus, ko no šīs likvidācijas gūs kreditoru kopums. Šāda pārdošana tomēr notiek kādas procedūras – *pre-pack* – beigās, kas ir izveidota un piemērota ar mērķi un tādā kārtībā, kuru nolūks ir, cik vien iespējams, saglabāt uzņēmuma darbības turpināšanos.

65. Lai gan, protams, kā uzsvērusi iesniedzējtiesa, *pre-pack* iekļaujas bankrota procedūrā, kuras mērķis neapšaubāmi ir maksimāli palielināt kreditoru ieņēmumus, un tās galīgais mērķis, kā norādīts pirmā prejudiciālā jautājuma v) punktā, ir atļaut turpmākajā bankrota procedūrā tādu realizācijas modeli, ar kuru īpašumtiesību nodevēja mantā ietilpstošais uzņēmums (daļa no tā) tiek nodots *going concern* formā, lai gūtu maksimāli iespējamos ieņēmumus kreditoru kopumam, jāsecina tomēr, ka *pre-pack* galvenais mērķis ir garantēt uzņēmuma vai tā ekonomiski dzīvotspējīgo daļu darbības turpināšanu, un tas tāpēc, ka tieši šī darbības turpināšana ir priekšnoteikums maksimāli iespējamu ieņēmumu gūšanai kreditoriem. Šī maksimāli iespējamo ieņēmumu gūšana notiek uzņēmuma darbības turpināšanas dēļ. *Pre-pack* procedūras galvenais mērķis attiecīgi ir uzņēmuma darbības turpināšana, kas ļauj maksimāli apmierināt kreditoru prasījumus.

66. Šajā ziņā norādu, ka Tiesa sprieduma *Smallsteps* 49. punktā ir uzsvērusi, ka *pre-pack* darījuma "mērķis ir visos sīkumos sagatavot uzņēmuma nodošanu, lai dzīvotspējīgās vienības varētu ātri atsākt darbību pēc bankrota pasludināšanas, tādējādi cenšoties izvairīties no uzņēmuma izjukšanas – kas būtu rezultāts brutālai šī uzņēmuma darbības pārtraukšanai bankrota pasludināšanas dienā –, lai tādā veidā saglabātu minētā uzņēmuma vērtību un darbavietas". Tieši ievērojot šo *pre-pack* procedūras raksturojumu, Tiesa spriedumā *Smallsteps* uzskatīja, ka tāda procedūra kā pamatlietā aplūkojamā tajā gadījumā neatbilda Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punktā paredzētajam otrajam nosacījumam.

67. Tomēr ir jānorāda, ka šādu *pre-pack* procedūras raksturojumu, ko sniegusi Tiesa sprieduma *Smallsteps* 49. punktā, neapšauba nedz iesniedzējtiesa, nedz Nīderlandes valdība, nedz kāda cita no pusēm, kuras iestājušās lietā Tiesā.

68. Šajā lietā no lietas materiāliem un no lietas dalībnieku apsvērumiem izriet, ka *pre-pack* darījumā, kas ir pamatlietas priekšmets – tāpat kā spriedumā *Smallsteps* aplūkotajā un neatkarīgi no atšķirīgās iesniedzējtiesas interpretācijas –, bija plānots pirms bankrota visos sīkumos sagatavot uzņēmuma īpašumtiesību nodošanu *going-concern* formā, lai saglabātu tā vērtību

[35] Spriedums *Smallsteps*, 48. punkta pēdējais teikums, 51. punkts, kā arī sprieduma rezolutīvās daļas pēdējais teikums.

maksimālu ieņēmumu kreditoriem nodrošināšanai, kā arī saglabātu darba vietas [36]. Turklāt mērķis atļaut uzņēmuma darbības turpināšanu konkrēti tika sasniegts, jo *Nuova Heiploeg* iegādājās un izmantoja *Ex Gruppo Heiploeg* telpas un saglabāja tās klientūru, un pārņēma tās darbiniekus, kuri principā turpināja pildīt tos pašus pienākumus, kurus agrāk, tajā pašā darbavietā. Minētais darījums tieši atbilst raksturojumam, kuru Tiesa sniegusi 49. punktā spriedumā *Smallsteps* un atgādinājusi iepriekš 66. punktā.

69. Elementi, kurus iesniedzējtiesa ir norādījusi pirmajā prejudiciālajā jautājumā, manuprāt, neļauj apšaubīt šādu *pre-pack* darījuma raksturojumu un piešķirt šajā lietā darījumam mērķi, kas, ņemot vērā iepriekš 58.–62. punktā atgādinātos principus, ļauj iekļaut to Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punktā minētās atkāpes piemērošanas jomā.

70. Tas, ka persona, kas nodod īpašumtiesības, ir faktiski maksātnespējīga (pirmā prejudiciālā jautājuma i) punkts), manuprāt, nav būtisks, jo šis apstāklis neietekmē procedūras mērķi. Šajā ziņā ir jānorāda, ka īpašumtiesību nodevēja bankrots ir kopējs priekšnoteikums arī direktīvas 5. panta 2. punktam, kurā ir skaidri pieļauta tādu maksātnespējas procedūru esamība – ko tātad attaisno uzņēmuma bankrots –, kuru mērķis var arī nebūt aktīvu realizācija [37].

71. Tas pats attiecas uz kreditoru interešu ievērošanu procedūras ietvaros (*Hoge Raad* (Augstākā tiesa) formulētā pirmā prejudiciālā jautājuma ii), iv), v) un vi) punktā izvirzīto elementu priekšmets). Kā uzsvērts iepriekš 60.–62. punktā, tas, ka procedūrai ir šāds mērķis, mērķu pārklāšanās gadījumā neliedz kvalificēt to kā procedūru, kas vērsta uz uzņēmuma darbības turpināšanu, ja šīs procedūras galvenais mērķis ir tieši šis vai, citiem vārdiem sakot, ja šis mērķis ir minētās procedūras primārais mērķis [38].

72. Tāpat arī procedūras mērķi, manuprāt, faktiski neietekmē tas, ka īpašumtiesību nodošana notiek tikai pēc bankrota pasludināšanas (pirmā prejudiciālā jautājuma iii) punkts), tāpat kā apstāklis, ka – atšķirībā no situācijas lietā, kurā tika taisīts spriedums *Smallsteps*, – sarunas par *Ex Heiploeg* īpašumtiesību nodošanu nenotika ar uzņēmumu, kas būtu saistīts ar šo pēdējo minēto. Uzskatu šo pēdējo minēto aspektu par pilnīgi neitrālu attiecībā pret maksātnespējas procedūras mērķi, kas tikpat labi var būt mērķis saglabāt uzņēmuma darbības turpināšanu, pat ja īpašumtiesību saņēmējs ir ar īpašumtiesību nodevēja grupu nesaistīts tiesību subjekts [39].

73. Noslēgumā, ievērojot visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uzskatu, atbilstīgi pieejai, ko Tiesa pieņēmusi spriedumā *Smallsteps* un turpmākajā judikatūrā, kas balstīta uz Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punkta šauru interpretāciju, ka *pre-pack* procedūra Nīderlandes tiesībās, kā to ir aprakstījusi iesniedzējtiesa, ir procedūra, kas neatbilst minētajā tiesību normā paredzētajam otrajam nosacījumam un tāpēc neietilpst tajā paredzētās atkāpes piemērošanas jomā.

74. Pēc visa sacītā tomēr uzskatu par nepieciešamu paust dažus svarīgus papildu apsvērumus.

[36] Tas ir skaidri izsecināms *inter alia* no maksātnespējas administratoru sagatavotā 2014. gada 4. februāra publiskā ziņojuma, kurā ir konkrēta atsauce uz uzņēmuma atveseļošanas plānu kopā ar jauno akcionāru, kā arī no plānotā maksātnespējas administratora un plānotā deleģētā tiesneša iecelšanas lēmuma, kas paredz arī uzņēmuma "reorganizācijas" iespēju maksātnespējas situācijā.

[37] Turklāt uzņēmuma, kas nodod īpašumtiesības, faktiskā maksātnespēja ir kopīga īpašība arī notikumiem, kuri ir pamatā spriedumam *Smallsteps* (skat. sprieduma 17. punktu) un spriedumam *TMD Friction* (skat. sprieduma 21. un 29. punktu), kuri izslēdza realizēšanas mērķus konkrētajā procedūrā.

[38] Skat. spriedumu *Smallsteps*, 48., 51. un 52. punkts, kas jau norādīti iepriekš.

[39] Cits jautājums ir par iespēju ļaunprātīgi izmantot maksātnespējas procedūru, lai atņemtu darbiniekiem tiesības, kas viņiem piešķirtas Direktīvā 2001/23. Šajā ziņā skat. tās 5. panta 4. punktu.

75. Pirmkārt, uzskatu par neapšaubāmu, ka tādām pirmsbankrota procedūrām kā *pre-pack* procedūrai, ciktāl to mērķis ir novērst vai nepieļaut – vai vismaz samazināt – vērtības un nodarbinātības zudumus uzņēmuma darbības pilnīgas pārtraukšanas dēļ pēc tā bankrota, ir nozīmīga loma sabiedrībā, un tāpēc tās ir jāveicina [40]. Tāpēc ir jāizvairās no pārāk stingras pieejas, kuras rezultātā šāda veida procedūras tiek konkrēti padarītas neefektīvas. Šajā aspektā ir jāskata jautājums par iespējamo atturošo iedarbību uz tādas procedūras kā *pre-pack* izmantošanu, kas dažos gadījumos var rasties no tādas aplūkojamās tiesību normas interpretācijas, kas gadījumā, kad tiek nodots bankrotējošs uzņēmums vai dažas šāda uzņēmuma daļas, īpašumtiesību saņēmējam liek pieņemt darbā pilnīgi visu bankrotējošā uzņēmuma darbaspēku.

76. Pastāv risks – kas ir norādīts gan vairāku personu, kas iestājušās tiesvedībā Tiesā, apsvērumos, gan Nīderlandes doktrīnā –, ka dažās situācijās konkrētās tiesību normas piemērošana šajā lietā var konkrēti būt pat vērsta pret direktīvā izvirzīto vispārējo darbinieku aizsardzības mērķi, kā norādīts iepriekš 32. un nākamajos punktos. Gadījumā, kad ekonomisku, tehnisku vai organizatorisku iemeslu dēļ visa darbaspēka pārņemšana no krīzē nonākušā uzņēmuma (vai dažu tā daļu) īpašumtiesību saņēmēja puses ir noteicošs elements, kas liedz turpināt uzņēmuma darbību, šāda pārņemšanas pienākuma noteikšana izrādītos nelabvēlīga pašu darbinieku interesēm. Citiem vārdiem sakot, ja uzņēmums ir bankrotējošs un iespēja (vismaz daļēji) turpināt uzņēmuma darbību objektīvi paredz kā priekšnoteikumu darbaspēka samazināšanu vai uzņēmuma darbinieku darba nosacījumu grozīšanu, ir labāk, ja darbā tiek pārņemta tikai daļa darbinieku un ar mazāk labvēlīgiem nosacījumiem, nevis pieļaut pilnīgu uzņēmuma bankrotu, kas izraisa pilnīgu nodarbinātības zaudēšanu [41].

77. Tomēr šajā ziņā uzskatu par svarīgu atgādināt, ka Direktīvas 2001/23 sistēma ietver dažādus elementus, kuri garantē elastīgumu, kas ļauj risināt minēto jautājumu.

78. Pirmkārt, ir jāuzsver, ka, lai gan saskaņā ar Direktīvas 2001/23 4. panta 1. punktu uzņēmuma īpašumtiesību nodošana pati par sevi nevar būt par pamatu atlaišanai, ko veic persona, kura nodod īpašumtiesības, vai īpašumtiesību saņēmējs, no minētā panta otrā teikuma tomēr konkrēti izriet, ka šis noteikums neizslēdz "atlaišanu, ko izraisa darbaspēka izmaiņas ekonomisku, tehnisku vai organizatorisku iemeslu dēļ". Tāpēc Savienības likumdevējs ir ņēmis vērā uzņēmuma īpašumtiesību saņēmēja vajadzības, kas ir saistītas ar iespējamu personāla pārpalikumu, tomēr nosakot tam pienākumu pierādīt, ka īpašumtiesību nodošanas ietvaros notikusī atlaišana – kurai, protams, ir jānotiek, ievērojot visas atbilstošajās Savienības vai valsts tiesību normās paredzētās garantijas, [42] – ir notikusi ekonomisku, tehnisku vai organizatorisku iemeslu dēļ [43].

79. Šajā ziņā piebilstu arī – lai gan viena vienīga vēlme mazināt uzņēmuma pārņemšanas izmaksas vai novērst vai mazināt finansiālās problēmas nav uzskatāma par attaisnojošu iemeslu Direktīvas 2001/23 4. panta 1. punkta izpratnē [44] un lai gan uzņēmuma krīzes stāvokļa konstatācija *ne vienmēr* un ne *sistemātiski* būs ekonomisks, tehnisks vai organizatorisks iemesls minētās tiesību normas izpratnē [45], manuprāt, nav izslēgts, ka pierādīti iemesli, kas ir saistīti ar

[40] Šajā ziņā skat. 78. punktu ģenerāladvokāta P. Mengoci secinājumos lietā *Federatie Nederlandse Vakvereniging* u.c. (C-126/16, EU:C:2017:241).

[41] Tiesai jau ir bijusi iespēja skatīt šo jautājumu. Šajā ziņā skat. arī spriedumus, 1991. gada 25. jūlijs, *d'Urso* u.c. (C-362/89, EU:C:1991:326, 18. un 19. punkts), kā arī 1995. gada 7. decembris, *Spano* u.c. (C-472/93, EU:C:1995:421, 34. un 35. punkts).

[42] Šajā ziņā skat. 85. punktu ģenerāladvokāta P. Mengoci secinājumos lietā *Federatie Nederlandse Vakvereniging* u.c. (C-126/16, EU:C:2017:241) un tajā minēto judikatūru.

[43] Šajā ziņā skat. spriedumu *Plessers*, 54. punkts. Skat. arī 41. zemsvītras piezīmē minētos spriedumus.

[44] Šajā ziņā skat. ģenerāladvokāta M. Špunara secinājumus lietā *Plessers* (C-509/17, EU:C:2019:50, 77. punkts).

[45] Skat. spriedumu, 2009. gada 11. jūnijs, Komisija/Itālija (C-561/07, EU:C:2009:363, 36. punkts). Mans izcēlums.

nepieciešamību garantēt uzņēmuma, uzņēmējsabiedrības vai uzņēmuma vai uzņēmējsabiedrības daļas izdzīvošanu, var tikt kvalificēti kā ekonomiski, tehniski vai organizatoriski iemesli minētās tiesību normas izpratnē.

80. Otrkārt, no Direktīvas 2001/23 5. panta 2. punkta b) apakšpunkta skaidri izriet, ka tad, ja tās pašas direktīvas 3. un 4. pantu attiecina uz īpašumtiesību nodošanu maksātnespējas procedūras laikā, kas sākta attiecībā pret īpašumtiesību nodevēju (neatkarīgi no fakta, ka procedūra tikusi sākta, lai realizētu īpašumtiesības nododošās personas aktīvus), dalībvalsts var noteikt, ka īpašumtiesību saņēmējs, persona, kas nodod īpašumtiesības, vai persona vai personas, kuras izpilda īpašumtiesības nododošās personas funkcijas, no vienas puses, un darbinieku pārstāvji, no otras puses, var vienoties par izmaiņām darbinieku nodarbinātības noteikumos un nosacījumos, ciktāl spēkā esošie tiesību akti vai prakse atļauj, lai saglabātu darba iespējas, nodrošinot uzņēmuma, uzņēmējsabiedrības vai uzņēmuma vai uzņēmējsabiedrības daļas izdzīvošanu.

81. No tā izriet, ka plašās rīcības brīvības ietvaros, kas dalībvalstīm dota Direktīvas 2001/23 5. pantā paredzēto izņēmumu piemērošanas jomas noteikšanā, kā minēts iepriekš 42. punktā, dalībvalsts minētajā pantā noteiktajās robežās leģislatīvā ceļā var regulēt tādu institūtu kā *pre-pack*, nosakot – turklāt ievērojot minēto tiesību normu, kas konkrēti paredz darbinieku pārstāvju iesaisti, – no minētā institūta izmantošanas izrietošo ietekmi uz nodarbinātību. Šajā lietā Nīderlandes Karaliste (vēl) nav izmantojusi rīcības brīvību, kas tai ir atzīta ar minētajām tiesību normām [46].

82. Šajā ziņā uzskatu par svarīgu precizēt arī to, ka, manuprāt, tādam atkāpju režīmam kā Direktīvas 2001/23 5. panta 2. punktā paredzētajam katrā ziņā ir jābalstās uz leģislatīva rakstura aktu, jo nepietiek, ka šāda režīma izcelsme ir tikai judikatūras ceļā gūta prakse.

83. Šo apsvērumu nosaka galvenokārt apspriesto tēmu tipoloģija. Runa ir par darba ņēmēju sociālajām pamattiesībām, kuru izsvēršana, arī ievērojot līdzsvarošanu ar potenciāli pretējām interesēm, ir jāpieprasa no struktūrām, kurām ir uzticēta demokrātiskā leģitimācija. Turklāt minētais secinājums atbilst objektīvai prasībai pēc tiesiskās drošības, kas prasa, lai tiesību normas būtu skaidras un precīzas, lai garantētu juridiskā pamata pieejamību un situāciju un juridisko attiecību, kas ietilpst Savienības tiesībās, paredzamību [47]. Visbeidzot, leģislatīvais instruments šķiet nepieciešams, ievērojot pašu valstīm piešķirtās rīcības brīvības raksturu: runa ir par atkāpes pilnvarām – kas ir īstenojamas darba ņēmēju aizsardzības samazināšanas nolūkā –, ievērojot vispārējo tiesisko regulējumu, kas ietverts kādā Savienības tiesību aktā [48].

84. Otrkārt, uzskatu par nepieciešamu īsumā apstāties pie sprieduma *Smallsteps* 50. punktā ietvertās vārdkopas "iesniedzējtiesai veicot attiecīgu pārbaudi", ko iesniedzējtiesa ir uzsvērusi un par ko Nīderlandē ir sniegtas visai atšķirīgas interpretācijas, tādējādi izraisot tiesiskās nenoteiktības situāciju. No minētās vārdkopas iesniedzējtiesa, tāpat kā vairākas tiesas, kas skata

[46] Skat. ģenerāladvokāta P. Mengoci secinājumus lietā *Federatie Nederlandse Vakvereniging* u.c. (C-126/16, EU:C:2017:241, 64. punkts).

[47] Atkāpe, kuras izcelsme ir tikai judikatūrā, rada risku pavērt ceļu potenciāli diferencētiem regulējumiem atkarībā no iesaistītās tiesu iestādes, tādējādi radot potenciāli neskaidru juridisko satvaru, kas, šķiet, ir noticis Nīderlandē, kur *pre-pack* regulējuma piemērošanu no to tiesu puses, kuras skata lietu pēc būtības, šķietami raksturo zināma nenoteiktība. Šajā ziņā skat. judikatūras un doktrinālo debašu ainu Nīderlandē, kas atainota ģenerāladvokāta B. J. Dreibera secinājumos, kas minēti iepriekš 3. zemsvītras piezīmē.

[48] Tagad piedāvātais risinājums turklāt ir saskanīgs ar Tiesas judikatūru, kurā ir uzsvērta nepieciešamība atkāpju no direktīvām, kas attiecas uz darba ņēmēju tiesībām, ietvaros ievērot vispārējos Savienības tiesību principus (šajā ziņā skat. spriedumu, 2010. gada 21. oktobris, *Accardo* u.c., C-227/09, EU:C:2010:624, 55. punkts).

lietu pēc būtības, un daļa Nīderlandes doktrīnas, secina, ka tiesai katrā ziņā ir jāizvērtē, vai tās izskatāmā lieta attiecas uz tādu *pre-pack*, par kādu ir runa spriedumā *Smallsteps*, vai tomēr par citu *pre-pack* veidu, uz kuru minētais spriedums nebūtu attiecināms [49].

85. Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru LESD 267. pantā paredzētās sadarbības sistēmas pamatā ir skaidra funkciju sadale starp valsts tiesām un Tiesu. Saskaņā ar šo tiesību normu sāktā tiesvedībā rekonstruēt faktiskos apstākļus un interpretēt valsts tiesisko regulējumu ir dalībvalstu tiesu ziņā. Tiesas kompetencē savukārt ir sniegt valsts tiesai visus interpretācijas elementus par Savienības tiesībām un norādījumus, kas ņemti no pamatlietas aktiem, kā arī no rakstveida vai mutiskajiem tai iesniegtajiem apsvērumiem, kas var dot valsts tiesai iespēju izspriest lietu [50].

86. Tieši šajā aspektā ir jāinterpretē sprieduma *Smallsteps* 50. punktā minētā vārdkopa, tāpat kā parējās tajā pašā spriedumā lietotās vārdkopas [51].

87. Tomēr ir jākonstatē, ka minētais 50. punkts ir tūlīt aiz minētā 49. punkta, kurā Tiesa, kā norādīts iepriekš 66. un 67. punktā, ir uzsvērusi *pre-pack* institūta izcelsmi judikatūras ceļā Nīderlandes tiesībās, uz kuriem pamatojoties tā secināja, ka šāda veida darījumi neietilpst Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punktā paredzētā otrā nosacījuma piemērošanas jomā. No tā, manuprāt, izriet, ka valsts tiesas veiktā pārbaude, ko Tiesa ir minējusi sprieduma *Smallsteps* 50. punktā, neattiecas uz iespēju minētajai tiesai katrā atsevišķā gadījumā kvalificēt *pre-pack* kā darījumu ar likvidācijas mērķi vai bez tā Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punkta izpratnē. Šī vārdkopa drīzāk attiecas uz valsts tiesas veiktu pārbaudi par to, vai darījums, kas ir tai izskatāmās lietas priekšmets, sakrīt ar sprieduma *Smallsteps* 49. punktā aprakstīto darījumu [52],– lieta, ko lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu ietvaros, kā norādīts iepriekš 85. punktā, kā faktisko konstatējumu *dominus* spēj veikt tikai valsts tiesa.

88. Turklāt uzskatu, ka Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punkta interpretācija, kurā valsts tiesai tiek prasīts strīda ietvaros katrā atsevišķā gadījumā pārbaudīt *pre-pack* darījuma likvidācijas mērķi vai tā neesamību, izraisītu nepieņemamu tiesiskās nenoteiktības situāciju, kuras rezultātā šis institūts praksē būtu neizmantojams. Tomēr uzskatu par nepieciešamu sniegt ieinteresētajiem uzņēmējiem regulējumu, kas ļautu katrā atsevišķā gadījumā, pamatojoties uz skaidriem un noteiktiem kritērijiem, *ex ante* izvērtēt šāda veida darījuma izmantošanas sekas un izmaksas.

89. No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka, manuprāt, uz pirmo prejudiciālo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka minētajā tiesību normā paredzētajam otrajam nosacījumam atkāpei no to tiesību aizsardzības, kas darbiniekiem piešķirtas tās pašas direktīvas 3. un 4. pantā, neatbilst tāds *pre-pack* darījums, kuram seko bankrots un kurā pirms bankrota pasludināšanas visos sīkumos tiek sagatavota uzņēmuma vai tā dzīvotspējīgo daļu nodošana, lai uzņēmums vai tā dzīvotspējīgās daļas varētu ātri atsākt darbību pēc bankrota pasludināšanas, tādējādi cenšoties izvairīties no uzņēmuma izjukšanas – kas būtu rezultāts brutālai šī uzņēmuma darbības pārtraukšanai bankrota pasludināšanas dienā –, lai tādā veidā saglabātu minētā uzņēmuma vērtību un darbavietas. Šajā ziņā nav nozīmes tam, ka minētā *pre-pack* darījuma iecerētais mērķis ir arī maksimāli palielināt

[49] Skat. lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu 3.11.3. punktu un ģenerāladvokāta B. J. Dreibera secinājumus, kas minēti iepriekš 3. zemsvītras piezīmē.

[50] Skat. tostarp spriedumu, 2020. gada 18. novembris, *Syndicat CFTC* (C-463/19, EU:C:2020:932, 29. punkts un tajā minētā judikatūra).

[51] Piemēram, vārdkopas "*pre-pack* darījums, kāds aplūkots pamatlietā" sprieduma *Smallsteps* 49. punktā un "situācija, kāda ir pamatlietā" tā paša sprieduma 59. punktā un rezolutīvajā daļā.

[52] Šādu sprieduma *Smallsteps* 50. punkta interpretāciju apstiprina ne tika vārdkopas "šajos apstākļos" izmantošana, bet arī atsauce tālāk punktā uz "šādu darījumu".

īpašumtiesību nodošanas rezultātā gūtos ieņēmumus konkrētā uzņēmuma kreditoru kopumam, un tam, ka personas, kas nodod īpašumtiesības, bankrots ir nenovēršams. Šāda interpretācija neapdraud iespēju, ievērojot visas piemērojamajos noteikumos paredzētās garantijas, veikt atlaišanu, ko var izraisīt darbaspēka izmaiņas ekonomisku, tehnisku vai organizatorisku iemeslu dēļ saskaņā ar Direktīvas 2001/23 4. panta 1. punktu. Turklāt dalībvalstis saglabā iespēju paredzēt *pre-pack* tiesisko regulējumu, ievērojot tās pašas direktīvas 5. panta 2. punktā minētos nosacījumus.

2. Par otro prejudiciālo jautājumu

90. Otrajā prejudiciālajā jautājumā iesniedzējtiesa jautā, vai Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka trešais nosacījums, kas nepieciešams minētās tiesību normas izpratnē tajā paredzētās atkāpes piemērošanai, proti, ka bankrota vai analogai maksātnespējas procedūrai ir jānotiek "kompetentas valsts iestādes uzraudzībā", ir izpildīts, ja uzņēmuma vai tā daļas nodošana tiek sagatavota *pre-pack* formā pirms bankrota un tiek īstenota tikai pēc bankrota pasludināšanas, ievērojot specifiskos elementus, kuri norādīti jautājuma i) līdz vi) punktā.

91. Šajā ziņā, ņemot vērā atbildi, kuru iesaku sniegt uz pirmo prejudiciālo jautājumu un no kuras izriet, ka, manuprāt, *pre-pack* procedūra neatbilst Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punktā paredzētajam otrajam nosacījumam, uzskatu, ka nav nepieciešams atbildēt uz otro jautājumu. Tāpēc turpmākos apsvērumus paužu tikai *ad abundantiam*.

92. Vispirms norādu, ka arī šajā lietā šķiet piemērojami apsvērumi, kurus Tiesa izvirzījusi sprieduma *Smallsteps* 53. un 54. punktā un 55. punkta pirmajā teikumā, proti, pirmkārt, plānotā maksātnespējas administratora un plānotā bankrota lietu tiesneša formālu, uz tiesību aktiem pamatotu pilnvaru neesamība – kā turklāt iesniedzējtiesa to ir norādījusi otrā jautājuma i) punktā – un, otrkārt, apstāklis, ka praktiski tieši uzņēmuma administratīvā struktūra vada sarunas un pieņem lēmumus, sagatavojot pārdošanu[53].

93. Attiecībā uz apstākļiem, ko iesniedzējtiesa norādījusi otrā jautājuma ii) un vi) punktā, attiecībā uz interesēm, kas plānotajam maksātnespējas administratoram ir jāievēro pirmstiesas posmā, un attiecībā uz objektivitātes un neatkarības prasībām, kam jāraksturo minētais maksātnespējas administrators un plānotais bankrota lietu tiesnesis, – tie neatspēko faktu, ka minētajām struktūrām nav tiesību aktos paredzētu kompetenču. Šajā ziņā norādu – lai būtu izpildīts minētais trešais nosacījums, nav tik būtiski identificēt intereses, kas minētajām struktūrām jāaizstāv, vai prasības, kurām tām jāatbilst, bet drīzāk – identificēt faktiskās to rīcībā esošās kompetences.

94. Runājot par otrā jautājuma iii) punktā norādīto apstākli – proti, ka "plānotā maksātnespējas administratora un plānotā bankrota lietu tiesneša uzdevumi neatšķiras no maksātnespējas administratora un bankrota lietu tiesneša uzdevumiem" –, arī tas, šķiet, neskar tiesību aktos paredzētu pilnvaru neesamību struktūrām, kuras ieceltas posmā pirms bankrota pasludināšanas.

95. Attiecībā uz tiesas pilnvarām par maksātnespējas administratoru vai bankrota lietu tiesnesi iecelt citas personas, nevis plānoto maksātnespējas administratoru vai plānoto bankrota lietu tiesnesi turpmākās bankrota procedūras ietvaros – apstākli, ko iesniedzējtiesa ir norādījusi otrā

[53] No lietas materiāliem tik tiešām izriet, ka pirms bankrota pasludināšanas plānotajam maksātnespējas administratoram un plānotajam bankrota lietu tiesnesim nebija ar tiesību aktiem pamatotu pilnvaru, lai gan, pamatojoties uz tiesas lēmumu par uzdevuma piešķiršanu, viņiem bija uzdevums "novērot, gūt informāciju un paust savu viedokli" saistībā ar sarunām par uzņēmuma nodošanu, ko katrā ziņā tieši vadīja *Ex Gruppo Heiploeg* vadība.

jautājuma v) punktā, manuprāt, pietiek norādīt, ka tas attiecas nevis uz plānotā maksātnespējas administratora un plānotā bankrota lietu tieneša pilnvaru efektivitāti, bet tas ir apstāklis, kas, iespējams, iestāsies posmā pēc bankrota pasludināšanas.

IV. Secinājumi

96. Pamatojoties uz visiem iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem, iesaku Tiesai uz *Hoge Raad der Nederlanden* (Nīderlandes Augstākā tiesa) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka minētajā tiesību normā paredzētajam otrajam nosacījumam atkāpei no to tiesību aizsardzības, kas darbiniekiem piešķirtas tās pašas direktīvas 3. un 4. pantā, neatbilst tāds *pre-pack* darījums, kuram seko bankrots un kurā pirms bankrota pasludināšanas visos sīkumos tiek sagatavota uzņēmuma vai tā dzīvotspējīgo daļu nodošana, lai uzņēmums vai tā dzīvotspējīgās daļas varētu ātri atsākt darbību pēc bankrota pasludināšanas, tādējādi cenšoties izvairīties no uzņēmuma izjukšanas – kas būtu rezultāts brutālai šī uzņēmuma darbības pārtraukšanai bankrota pasludināšanas dienā –, lai tādā veidā saglabātu minētā uzņēmuma vērtību un darbavietas. Šajā ziņā nav nozīmes tam, ka minētā *pre-pack* darījuma iecerētais mērķis ir arī maksimāli palielināt īpašumtiesību nodošanas rezultātā gūtos ieņēmumus konkrētā uzņēmuma kreditoru kopumam, un tam, ka personas, kas nodod īpašumtiesības, bankrots ir nenovēršams. Šāda interpretācija neapdraud iespēju, ievērojot visas piemērojamajos noteikumos paredzētās garantijas, veikt atlaišanu, ko var izraisīt darbaspēka izmaiņas ekonomisku, tehnisku vai organizatorisku iemeslu dēļ saskaņā ar Direktīvas 2001/23 4. panta 1. punktu. Turklāt dalībvalstis saglabā iespēju paredzēt *pre-pack* tiesisko regulējumu, ievērojot tās pašas direktīvas 5. panta 2. punktā minētos nosacījumus.